

# FÖRSLAG PÅ ARBETSORDNING

## PLENUM

Mötet hålls i plenum, som är ett ord man använder för den plats där debatter ordnas och beslut tas.

## MÖTESGÅNGEN

På årsmötet diskuteras tre saker:

- Propositioner
- Motioner
- Yrkanden

En proposition kommer från organisationens styrelse och ingår i kallelsen. En motion kommer från en medlem i organisationen och ingår i handlingarna. Ett yrkande kan komma både från styrelsen och från medlemmarna på plats. Innan årsmötet har alla organisationens medlemmar fått styrelsens propositioner skickade till sig. Alla medlemmar har också haft möjlighet att skicka in motioner. Om man som medlem fortfarande tycker att något borde tas bort, ändras eller läggas till i styrelsens propositioner så kan man lägga ett eget förslag, som då kallas yrkande. Ett yrkande kan också läggas av styrelsen.

Innan man lägger ett yrkande bör man noga tänka över det, eftersom ett yrkande som läggs på plats inte har varit möjligt för medlemmarna att diskutera i förväg, på det sättet som propositioner och motioner har varit. Samtidigt är det viktigt att de förslag som finns, och som framkommer på mötet, behandlas och att medlemmarnas åsikter tas tillvara.

Ett yrkande bör ha inkommit innan den aktuella propositionen behandlas och lämnas in på en yrkandelapp till mötespresidiet. En yrkandelapp är en lapp där medlemmens namn samt ens yrkande ingår.

## BEGÄRA ORDET

Vid en debatt finns det möjlighet att sätta upp sig på en talarlista för att argumentera för sin sak i talarstolen. Om man vill sätta upp sig på talarlistan räcker man upp sitt röstkort och får en signal av Mötesordföranden eller av den mötessekreterare som sköter talarlistan. När det är ens tur får man gå upp i talarstolen.

En sak att tänka på är att enbart gå upp i talarstolen om ens argument inte redan har framförts eller inte har framförts tillräckligt övertygande. Samtidigt är det viktigt att alla argument får höras och att alla medlemmar har möjlighet att komma till tals. När man talar i en debatt är talartidsbegränsningen två minuter. När femton sekunder kvarstår av ens talartid knackar mötesordföranden en gång i bordet och när tiden är ute två gånger i bordet. När den som lagt ett förslag, exempelvis styrelsen eller en medlem, presenterar sina förslag innan en debatt hålls, finns ingen talartidsbegränsning.

Vid styrelsens genomgång av verksamhetsberättelse och bokslut finns även möjlighet att ställa frågor. En fråga ställer man från sin sittplats i plenum. För att få ställa en fråga räcker man upp sitt röstkort.

## STRECK I DEBATTEN

Om en debatt blir långgrandig, och man bedömer att alla relevanta argument har framförts, kan man begära streck i debatten. Om årsmötet beslutar att sätta streck i debatten så kan ingen ny person sätta upp sig på talarlistan. Inga nya yrkanden kan då heller läggas. Innan strecket sätts har dock alla som vill möjlighet att sätta upp sig på talarlistan en sista gång. Efter det lottas talarlistan, så att personerna på listan inte nödvändigtvis längre står i den ordning som de satt upp sig. När man når strecket går man till beslut. Streck i debatten begärs genom att någon föreslår det skriftligt eller muntligt till mötespresidiet.

## YTTRANDE-, FÖRSLAGS- OCH RÖSTRÄTT

Det är inte alla som har förslags-, yttrande- och rösträtt i plenum. Tabellen nedan redogör för vilka som har vilken rätt, och när.

Position	Yttranderätt	Förslagsrätt	Rösträtt
Ombud	X	X	X
Styrelse	X	X	
Revision	X	X <sup>1</sup>	
Valberedning	X	X <sup>2</sup>	
Årsmötespresidium	X	X <sup>3</sup>	
Generalsekreterare	X		
Kandidater till förtroendeuppdrag	X <sup>4</sup>		

<sup>1</sup> I ärenden gällande revision

<sup>2</sup> I valärenden

<sup>3</sup> I ärenden gällande mötesformen

<sup>4</sup> I presentation av kandidaten

## MÖTESPRESIDIET

Mötet leds av en mötesordförande och en mötessekreterare. Mötespresidiet är mötets chefer.

Mötesordföranden sätter upp personer på talarlistan, fördelar ordet, läser upp alla förslag och genomför omröstningar. Mötessekreterare protokollför alla förslag som kommer in och de beslut som fattas på mötet.

## RÖSTLÄNGDEN

Röstlängden reglerar vilka som får rösta och uttala sig i plenum. Om en medlem måste åka hem meddelar man det till möttessekreteraren, som därefter stryker en från röstlängden. Om man är en ny tillkommen medlem meddelas även detta till möttessekreteraren. När röstlängden justerats meddelar mötesordförande detta. Alla som har förslagsrätt på mötet har när som helst under mötet möjlighet att begära att röstlängden justeras.

## SAKUPPLYSNING

En sakupplysning kan begäras om man hör felaktiga fakta nämnas eller om man är osäker på de fakta som framförs från talarstolen. Sakupplysning kan även lämnas av personer som i vanliga fall inte har yttranderätt på mötet. Sakupplysning begärs genom att en person kontaktar mötespresidiet med sin begäran. Mötespresidiet beslutar sedan om det finns underlag för att bevilja sakupplysning.

## REPLIK

Replik innebär rätten att bemöta personliga påhopp. Replik begärs genom att berörd medlem kontaktar mötespresidiet och begär replik. Mötespresidiet beslutar sedan om det finns underlag för att bevilja replik.

## ORDNINGSFRÅGA

Ordningsfrågor är frågor som rör själva mötet och inte sakfrågorna. Förslag på ordningsfrågor lämnas fram skriftligt eller muntligt till mötespresidiet. Ordningsfrågor bryter dagordningen och talarlistan, vilket innebär att ordningsfrågan behandlas före övriga frågor.

## OMRÖSTNING

På årsmötet beslutar man genom att rösta om förslagen. Vanligen röstar man genom ja-rop, då enbart en företrädare per medlem har rätt att ropa. Mötesordföranden avgör efter ropen vilket förslag som har fått flest röster.

Upplevs valet som jämnt och osäkert kan votering begäras genom att en person med förslagsrätt ropar det. När votering genomförs sträcker de som önskar upp sina röstkort. Mötesordföranden avgör då vilket förslag som har fått flest röster. Upplevs valet som jämnt och osäkert kan rösträkning begäras genom att en person med förslagsrätt ropar det. Vid beslut har mötesordförande rätt att begära att omröstning ska ske direkt med votering. När rösträkning genomförs kallas mötets valda rösträknare in och räknar rösterna.

Vid val då det finns fler kandidater än valberedningens förslag genomförs slutna omröstning. Mer om slutna omröstning finns under nästa rubrik. Nedlagda röster räknas inte in när man avgör om en enkel eller kvalificerad majoritet har bifallit olika beslut.

## SLUTEN OMRÖSTNING

Slutna omröstning innebär att en röst avläggs genom en röstsedel, så att det inte blir synligt för andra vad man har röstat på. Vid slutna omröstning delas röstsedlar ut, en till varje medlem. Vid valen består dessa valsedlar av kryssrutor. Varje medlem kryssar för vem man vill välja på valsedeln och viker den på mitten. Giltig röstsedel ska innefatta endast det antal namn som ska väljas. Röstsedlar som innehåller fler eller färre antal namn är ogiltiga. Inget annat än kryss i rutor får vara angivet på valsedeln.

Vid slutna omröstning stannar enbart en företrädare per medlem kvar i plenum. Övriga går ut. En företrädare per medlem ställer sig i röstlängdens ordning och lägger därefter ned sin röst i valurnan, efter att mötesordföranden läst upp namnet på medlemmen från röstlängden. När alla röster är avlagda räknar rösträknarna rösterna, under närvaro av lekmanrevisionen. När rösträkningen är avslutad lämnas en sammanställning till mötesordföranden som därefter kallar in alla som tidigare lämnat plenum och meddelar vem som blivit vald.

## VAL

Vid val presenterar valberedningen vilka som blivit nominerade och vilka som de föreslår bör bli valda samt argumenterar i korthet för dessa personer.

Om en kandidat som inte blivit föreslagen av valberedningen ska kunna väljas måste den kandidatens nominering väckas. En nominering kan väckas av kandidaten själv eller av en person som har rösträtt. De kandidater vars nomineringar inte väcks kan inte bli valda. En nominering måste väckas innan valen påbörjas. Om enbart valberedningens förslag finns går man direkt till omröstning, med enkel majoritet och ja-rop. Om fler kandidater är valbara sker pläderingar och senare slutna omröstning.

Vid alla val är det möjligt att plädera. En plädering är när man argumenterar för att någon ska bli vald. En plädering får genomföras av alla som har yttranderätt. Talartidsbegränsning för plädering är tre minuter. Vid plädering får man som medlem enbart ett tillfälle att sätta upp sig. Valberedningens ledamöter och styrelsens ledamöter får också enbart sätta upp sig en gång per person. För att det ska bli rättvist sätter alla

som vill plädera upp sig på en och samma gång och därefter lottas talarlistan. Vid pläderingar är det praxis att inte tala negativt om enskilda kandidater. När pläderingen är avslutad delas valsedlar med kryssrutor ut, ett till varje medlem. Varje medlem kryssar sedan för vem man vill välja på valsedeln och viker det på mitten. Giltig röstsedel ska innefatta endast det antal namn som ska väljas. Röstsedlar som innehåller fler eller färre antal namn är ogiltiga. Inget annat än kryss i rutor får vara angivet på valsedeln.

## RESERVATION

Reservationer innebär att man motsätter sig ett taget beslut och starkt vill markera det. Reservationen skall lämnas in senast femton minuter efter mötets avslutande till mötessekreterarna och kommer att läsas upp och protokollföras.